

BİBLİYOGRAFYA:

Elvan Çelebi, *Menâkıbü'l-kudsiyye* (nşr. İsmail E. Erünsal — A. Yaşar Ocak), İstanbul 1984, s. LXIV-LXX, 100-132; Edirneli Oruç Beğ, *Oruç Beğ Tarihi* (nşr. Atsız), İstanbul [1972], s. 28; Meccî, *Şakâik Tercümesi*, s. 23; Şikârî, *Karamanoğulları Tarihi* (nşr. M. Mesut Koman), Konya 1946, s. 16; *Osmanlı Müellifleri*, I, 109-110; Köprülü, *İlk Mutasavvıflar*, s. 232-236; a.m.f., "Âşık Paşa", *İA*, I, 701-706; Ergun, *Türk Şairleri*, I, 129-144; Abdülbâki Gölpınarlı, *Yunus Emre ve Tasavvuf*, İstanbul 1961, s. 295-346; a.m.f., "Âşık Paşa'nın Şiirleri", *TM*, V (1936), s. 87-101; A. Yaşar Ocak, *XIII. Yüzyılda Anadolu'da Babatler İsyanı*, İstanbul 1980, s. 159-161; Fahir İz — Günay Kut, *Büyük Türk Klâsikleri I*, İstanbul 1985, s. 299-301; Ali Saim Ülgen, "Kırşehir'de Türk Eserleri", *VD*, II (1942), s. 254-261; Ağah Sırrı Levend, "Âşık Paşa'nın Bilinmeyen İki Mesnevisi: Fakr-nâme ve Vâsıf-ı Hal", *TDAY Belleten* 1953, s. 205-253; a.m.f., "Âşık Paşa'nın Bilinmeyen İki Mesnevisi Daha: Hikâye ve Kimya Risâlesi", *TDAY Belleten* 1954 (1988), s. 265-276; E. Jemma, "Il Fakr-nâme" Libro Della Poverta di Âşık Paşa", *Estato dalla Rivista Degli Studi Orientali*, XXIX, Roma 1954, s. 219-245; A. Kutsi Tecer, "XV. Yüzyıla Ait Oyun-Raks Hakkında Mühim Bir Eser", *TFA*, I/106 (1958), s. 1695-1696; II/107, s. 1709-1712; III/108, s. 1723-1725; IV/110, s. 1754-1755; V/113, s. 1805-1808; VI/118, s. 1901-1902; Ali Alparslan, "Âşık Paşa'da Tasavvuf", *TDED*, XII (1963), s. 143-156; Sadettin Buluc, "Elvan Çelebi'nin Menâkıb-nâmesi", *TM*, XIX (1980), s. 1-6; Fahir İz, "Âşık Paşa", *EI²* (İng.), I, 698-699.

GÜNAY KUT

Tasavvufi Şahsiyeti. Âşık Paşa, kurucusu Baba İlyâs-ı Horasânî olan büyük ve nüfuzlu bir şeyh ailesinin XIV. yüzyılın ilk yarısındaki en önemli temsilcisidir. Onun, zamanında Anadolu'da Vefâiyye tarikatının başı sıfatıyla tanınmış bir mutasavvıf olduğu muhakkaktır. Küçük yaştan itibaren adı geçen tarikat çevresinde, bu çevreye mensup mühim şahsiyetlerden iyi bir tasavvuf terbiyesi aldığı, oğlu Elvan Çelebi'nin bizzat kendi ifa-

delerinden anlaşılmaktadır (*Menâkıbü'l-kudsiyye*, s. 103).

Âşık Paşa kendi tarikat çevresinde olduğu kadar, o devirde Kırşehir ve yöresinde yayılmış bulunan Hacı Bektâş-ı Velî, Şeyh Süleymân-ı Türkmânî ve Ahî Evran geleneklerine bağlı önemli kişilerle de münasebet kurmuş olmalıdır. Bilhas- sa Mevlânâ ve Sultan Veled'e ve bunların eserlerine büyük bir hayranlık duyduğu görülen Âşık Paşa'nın Mevlevîler'le de ilişkisi bulunduğu rahatça söylenebilir (*İA*, I, 703). Onun Kırşehir gibi XIII. yüzyıldan beri kuvvetli ilmi, fikrî ve edebî gelişmelere sahne olmuş bir merkezde yetişmiş bulunmasının tasavvufi şahsiyeti üzerindeki rolü şüphesiz büyüktür. Âşık Paşa burada, "muhtelif mahiyette dervişlik cereyanlarının ve fütüvet prensiplerinin çok canlı ve kuvvetli bulunduğu bir sahada" fikirlerini yayarak hatırı sayılır bir müridler zümresi edindi (*İA*, I, 702-703). Bütün bunlara rağmen bir müddet sonra Âşık Paşa'nın bir taraftan Hacı Bektâş müridleri, diğer yandan da Seyh Süleymân-ı Türkmânî ve Ahî Evran taraftarlarıyla rekabet etmek zorunda kaldığını düşünmek lâzım geliyor. Çünkü oğlu Elvan Çelebi bu baba yurdunu bırakıp sülâlenin kurucusu Baba İlyâs-ı Horasânî'nin mekânı olan Çorum ve Amasya arasındaki Mecitözü bölgesine yerleşmek zorunda kalmıştır.

Âşık Paşa, XIII. yüzyılda en büyük temsilcisi Baba İlyâs-ı Horasânî olan Türk "heterodoks" İslâm anlayışının propagandacısı bir şeyh ailesinin Muhlis Paşa'dan sonra çeşitli siyasî ve kültürel sebeplerin tesiriyle tedricen Sünnileşme yoluna girdiği bir devirdeki en önemli üyesidir. Kendisinin tasavvufi düşünceleri konusunda bir ölçüde en iyi belge, hiç şüphesiz *Garibnâme* adındaki meş-

hur mesnevisidir. İlk anda bu esere bakarak Âşık Paşa'nın tıpkı Mevlânâ gibi **vahdet-i vücûd** mektebine bağlı Sünnî bir mutasavvıf olduğu görüşüne sahip olunmaktadır. Nitekim F. Köprülü bu yüzden onun, kendi zamanında Anadolu'da çok çetin bir tarzda sürüp giden Sünnî ve gayri Sünnî mutasavvıflar arasındaki mücadelede birincilere dahil bulunduğunu ve *Garibnâme*'yi bu yolda yazdığını söyler (*İA*, I, 704). Bu görüş genelde doğru olmakla birlikte, Âşık Paşa'nın, âyet ve hadislerle, çeşitli tasavvufi eserlerden alınmış ahlâkî ve tasavvufi öğütleri ihtivâ eden bu eserinin, içinde birtakım heterodoks kalıntıların bulunması ihtimalini ileri süren görüş (bk. *EI²* (Fr.), I, 720) karşısında sistemli ve derinlemesine tahliline gerek vardır.

Elvan Çelebi'nin, Âşık Paşa'nın oğlu olması dolayısıyla, babasının tasavvufi yönünü salâhiyetle ve en iyi anlatması gereken birinci elden bir kaynak vazifesi göreceğini düşünmek elbette tabiidir. Ancak onun, adı geçen eserinde babasından büyük bir hayranlıkla bahsetmesine ve fevkalâde nefis mısralarla mistik bir tablo içinde onu tasvir etmesine rağmen, yukarıdaki meselenin aydınlanmasına yarayacak bir ipucu vermediğini belirtmek gerekir. Bununla beraber Elvan Çelebi, çizdiği bu mistik tablo ile velîlik mertebesinin en üst basamağına ulaşmış büyük bir velîyi anlatmak istemektedir (*Menâkıbü'l-kudsiyye*, s. 100-132). Bu ise bir evlâdın babasına, bir müridin şeyhine olan bağlılık ve saygısının ifadesi olarak değerlendirilebilir.

BİBLİYOGRAFYA:

Elvan Çelebi, *Menâkıbü'l-kudsiyye* (nşr. İsmail E. Erünsal — A. Yaşar Ocak), İstanbul 1984, s. LXIV-LXX, 100-132; M. Baudier, *Histoire de la Religion des Turcs*, Paris 1625, s. 209, 210; Hammer, *GOD*, I, 54; Gibb, *HOP*, I, 167 vd.; Hüseyin Hüsameddin [Yasar], *Amasya Tarihi*, İstanbul 1327-30, I, 224; İstanbul 1329-32, II, 470-479; Carl Brockelmann, "Altosmanische Studien I: Die Sprache 'Âşıkpaşas Paşa und Ahmedis", *ZDMG*, LXXIII (1919), s. 1-29; M. Fuad Köprülü, "Âşık Paşa", *İA*, I, 701-706; Fahir İz, "Âşık Paşa", *EI²* (Fr.), I, 719-720.

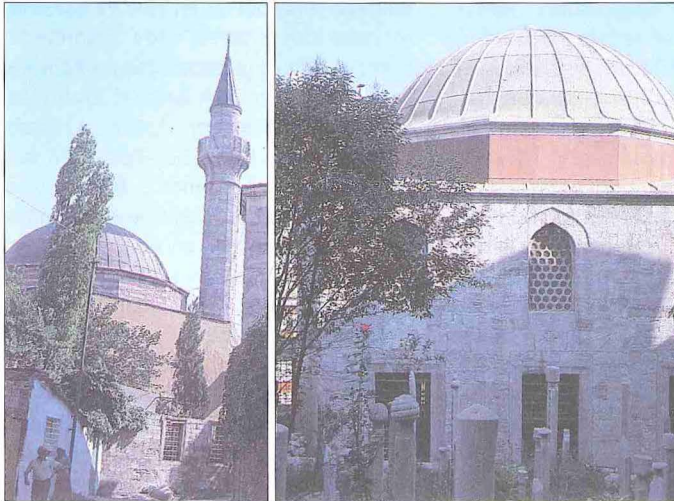
AHMET YAŞAR OCAK

ÂŞIK PAŞA CAMİİ

İstanbul'da Fâtih Külliyesi ile
Haliç arasındaki yamaçta

XVI. yüzyıla ait cami ve müştemilâtı.

Fetihten sonra Fâtih'in mimarı Sinân-ı Atîk'ten dolayı Mimar Sinan mahallesi olarak adlandırılan bu yerde (bugünkü Haydar Mahallesi), Anadolu ve Rumeli'de

Âşık Paşa
Camii ve
haziresindeki
Seyyid
Velâyet
Türbesi -
Fâtih -
İstanbul

Türk fetihlerinin işaret taşı gibi birkaç türbesi olan Sarı Saltuk'un da makamı bulunuyordu. Herhalde bu makamın yanında bir de zâviye yapılmış olmalıydı. Cami eskiden beri, türbesi Kırşehir'de bulunan tanınmış şair ve mutasavvıf Âşık Paşa'nın adıyla bilinmekte ise de doğrudan doğruya onunla bir ilgisi yoktur. Diğer taraftan caminin kimin tarafından ve hangi tarihte yaptırıldığı da çapraşık bir mesele halindedir. 953 (1546) tarihli *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri*'nden öğrenildiğine göre, Sarây-ı Atık ağalarından Hüseyin b. Abdullah Ağa 898 Muharreminde (Kasım 1492) burada bir cami yaptırarak bu hayrata çeşitli yerlerde pek çok mülk ile Unkapanı civarında Üsküplü mahallesinde bir de çiftte hamam vakfetmiştir. Sonradan 908 Cemâziyelâhîrinde (Aralık 1502), 909 Rebîülevvelinde (Eylül 1503) ve 909 Recebinde (Ocak 1504) bu vakıf, aynı kişinin yeniden bağışladığı mülklerle zenginleşmiştir. Vakfiyeden anlaşıldığına göre caminin yanında bir de zâviye bulunuyordu.

Ayvansarâyî ise Âşık Paşa Mescidi'nin (veya camii) her ne kadar bu adla şöret bulmuş ise de gerçek kurucusunun Şeyh Ahmed Efendi olduğunu bildirir. Şeyh Ahmed Efendi, XV. yüzyıl içinde yaşamış olan ve Âşıkpaşazâde adı ile bilinen, tanınmış tarih yazarı Derviş Ahmed Âşıkî'den başkası değildir. Fethin hemen arkasından, eski ve yaygın geleneğe uyularak bir Bizans kilise harabesinin yerinde, Halic'e hâkim bir yamaçta, Sarı Saltuk Baba adına bir makam ve bir zâviye kurulmuş olması muhtemeldir. Hatta belki de bu ilk basit tesis Derviş Ahmed Âşıkî'nin hayratıdır. XV. yüzyıl sonlarına doğru yapılan cami, Ayvansarâyî'nin *Mecmûa-i Tevârih*'inde belirttiğine göre Enderun ağalarından Tavaşi Hüseyin Ağa tarafından yeni baştan inşa ettirilmiştir. Minberini ise Kanûnî Sultan Süleyman ile Sigetvar Seferi'ne katılan ve padişahın öldüğü günlerde (7 Eylül 1566) Peç'te (Peçuy) vefat ederek oradaki Kasım Paşa Camii hazîresine gömülen Nişancı Eğri Abdizade Mehmed Efendi koydurmuştur. Yine Ayvansarâyî'den öğrenildiğine göre Hüseyin Ağa "müceddeden mescid-i şerifi bina eylemiştir". Ancak bütün bu bilgiler bu caminin tarihçesinin aydınlanmasına yetmemektedir. Çünkü Hüseyin Ağa'ya ait olması gereken türbenin kitâbesinde 1783 gibi çok geç bir tarih vardır. Bunun 1782 yangınından sonra yaptırılan

tamir ile ilgili olabileceği bir ihtimal olarak düşünülebilir. Hüseyin Ağa tarafından cami yeniden yaptırılırken belki Âşıkpaşazâde ile Seyyid Velâyet'in türbeleri de şimdi görüldükleri biçimde inşa edilmiştir. Âşık Paşa ailesinden pek çok kişinin gömüldüğü bu manzumenin zâviyesine bağışlanan vakıflar arasında 907 Cemâziyelâhîrinde (Aralık 1501) yapılan bir tanesi dikkate değer. Bu, İstanbul'dan başka Dimetoka, Hayrabolu, Tire ve Denizli'den buraya gelirler ayıran Fatma Sultan'ın bağışidir. Mezarı Bursa'da bulunan ve Süfî Sultan Hatun olarak tanınan Fatma Sultan ise Padişah II. Bayezid'in kızı ve Güzelce Hasan Bey'in zevcesidir. Bu hanım sultanın Âşık Paşa Zâviyesi'ne yaptığı bağışla ilgili bazı geç tarihli belgeler Topkapı Sarayı Arşivi'ndedir. Âşıkpaşazâde ailesinden Seyyid Velâyet'e, Muharrem 928 (Aralık 1521) tarihli vakfiyesiyle bu zâviyeye pek çok vakıf bıraktığı gibi Râbia Hatun'un 934 Cemâziyelâhîrindeki (Mart 1528) vakfiyesinde Âşık Paşa Zâviyesi'ne ilâve ettirdiği sekiz hücrenin Mimar Sinan tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Bu kayıt da şaşırtıcıdır, çünkü o tarihte Sinan henüz mimarlık çalışmalarına başlamış bile değildi.

Cami ve zâviyenin yanına, Âşıkpaşazâde'ye ait olarak bilinen bir türbeden başka, 874'te (1469-70) kızı Râbia Hatun ile evlenerek damadı olan müridlerinden Seyyid Velâyet için de bir türbe yapılmıştır. Âşıkpaşazâde tarihini yayımlayan Âlî Bey'e göre Râbia Hatun, Seyyid Velâyet'in zevcesi değil müridlerinden bir hanımdır. 1633 ve 1782 yangınlarında büyük ölçüde zarar gören manzume, sonuncu yangının hemen arkasından ihya edilmiş ve bu tamiri belirlen 1198 (1783-84) tarihi caminin kapısı üstündeki bir âyetin altına konulmuştur. Son cemaat yerinin sol tarafına eklenen kare planlı küçük bir mekân ise Hüseyin Ağa'nın türbesi olmuştur. Mezar taşında yine 1198 tarihinin bulunması şaşırtıcıdır. Ayvansarâyî, Hüseyin Ağa'nın "...vefatında caminin taşrasında dergâhi kurbunda defn olunmuştur" dediğine göre, 1782 yangınında zarar gören bu kabir, bir yıl sonra yapılan büyük tamirde caminin bitişiğine eklenen bir türbeye konulmuş ve mezar taşına da tamir tarihi işlenmiş olmalıdır. Bütün manzume 1918'de büyük Cibali-Fatih yangınında bir kere daha yanmış, 1970'li yıllarda cami ve türbeler restore edilmiştir.

Âşıkpaşazâde manzumesinin merkezi olan cami, kare bir plana sahip, kurşun kaplı tek kubbe ile örtülü basit bir yapıdır. Önceleri üç bölümlü olduğu sanılan son cemaat yeri bugün mevcut değildir. Caminin beden duvarları muntazam iki sıra tuğla ve bir sıra kesme taştan olmak üzere inşa edilmiş, sonraki tamirlerde üst kısmı değişen minaresi de tamamen kesme taştan yapılmıştır. Yangınlar yüzünden caminin içinde ilk yapılışına ait hiçbir şey kalmamıştır.

Caminin kible tarafında tek kubbeli kare bir mekân halinde muntazam kesme taş cepheleli türbe binası, tarih yazarı Derviş Ahmed Âşıkî'ye ait kabul edilmektedir. Bitişğinde, üstü bir aynalı tonozla örtülü küçük türbede ise iki sanduka bulunmaktadır. Caminin önünden geçen dar sokağın karşı tarafında ise yine kubbeli kare bir bina biçiminde olan Seyyid Velâyet Türbesi bulunmaktadır. Bu da öteki gibi muntazam kesme taştan inşa edilmiş klasik Türk mimarisi üslûbunda bir yapıdır.

Caminin etrafında ve Seyyid Velâyet Türbesi'nin yanında geniş hazîreler vardır. Caminin etrafındaki arazide bulunan ve bağışlanan vakıflardan çok saygı duyulan bir tesis olduğu anlaşılan zâviyettekeden ise bugün görünürde bir iz yoktur. Dahiliye Nezâreti'ne ait bir nüfus sayımındaki kayıtlardan Emîrlar, Seyyid Velâyet Hazretleri, Seyyid Velâyet adları ile anılan tekkede 1301'de (1883-84) biri erkek, üçü kadın olmak üzere dört kişinin oturduğu anlaşılmaktadır. Tekkenin en azından XX. yüzyıl başlarına kadar mâmur ve faal olduğu düşünülebilir. Büyük bir ihtimalle tekke de bu çevreyi harap eden 1918 yangınında yok olmuş, bir daha da ihya edilmemiştir. Caminin avlusunu sokaktan ayıran duvarda İstanbul'un en eski ve esas mimarisini koruyabilmiş nâdir çeşmelerinden biri bulunmaktadır. Çeşme Âşık Paşa sülâlesinden Şeyh Ahmed Efendi tarafından yaptırılmıştır. Üzerindeki Arapça kitâbesinde 972 (1564-65) tarihi vardır. Kemerin iki yanındaki birer misradan ibaret Türkçe kitâbede ise rakamla tarih olmadığından ebcedi değişik biçimlerde hesaplanabilmektedir. İ. Hilmi Tanışık bunu 987 (1579) olarak çözmüş, R. Ekrem Koçu ise tarihin ta'miye*li ve mücevher bir tarih olduğuna işaretlerle 976 (1568-69) rakamını çıkarmış, Fahri Derin ve Vahit Çabuk ise 978 (1570-71) tarihini bulmuşlardır. Tamamen kesme taştan yapılan, kemerinin kilit taşındaki

ile cephesinde üç rozet süslemesi olan bu küçük eser İstanbul'un en eski çeşmelerinden biri olarak ayrıca değerlidir.

Âşık Paşa Camii ve manzumesi Osmanlı devri Türk tarihinin önemli adlarının hâtırasını yaşatan tarihî bir eser olarak İstanbul'u süslemekte, fakat oldukça çapraşık tarihçesi ile de bunu tam olarak aydınlatacak bir araştırmacı beklemektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Âşıkpaşazâde, *Târih*, Giriş, s. h-yb; Ayvan-sarâyî, *Hadikatü'l-cevâmî*, I, 154-155; a.mlf., *Mecmûa-i Tevârîh* (nşr. Fahri Ç. Derin — Vâhid Çabuk), İstanbul 1985, s. 109, 126, 275; a.mlf., *Vefeyât-ı Selâtin*, s. 163; İbrahim Hillmi Tanışık, *İstanbul Çeşmeleri*, İstanbul 1943, I, 14, nr. 13; *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546)*, s. 273-278; W. Müller — Wiener, *Bildlexikon zur Topographie İstanbuls*, Tübingen 1977, s. 369-370 ve 519 (çeşme); R. Ekrem Koçu, "Âşıkpaşa Camii ve Âşıkpaşazâde Türbesi, Âşıkpaşazâde Çeşmesi", *İst.A*, II, 1148-1151.

SEMAVİ EYİCE

ÂŞIK PAŞA TÜRBESİ

Büyük Türk mutasavvıf-sairlerinden
Âşık Paşa'nın Kırşehir'deki türbesi.

Şehrin dışında, kuzeye doğru uzanan bir tepenin yamacında kurulmuş geniş bir mezarlığın içinde bulunan türbe, yan cephesindeki kitâbeden öğrenildiğine göre, 13 Safer 733'te (3 Kasım 1332) vefat eden Âşık Paşa için yaptırılmıştır. Kitâbede Âşık Paşa, Şeyh Bâce olarak anıl-

mış, doğum ve ölüm tarihleri ise bazı kelimelerin *ebced** değerlerinden çıkarılmıştır. O tarihlerde Kırşehir Eretnaoğulları'nın (veya Ertena) arazisi içinde bulunduğundan, bu türbenin de Eretnaoğulları'nın veziri ve Âşık Paşa'nın yeğeni Alâeddin Ali Şah tarafından yaptırılmış olabileceği bir ihtimal olarak ileri sürülmüştür. Saim Ülgen'e göre, türbe kubbesinin şekil olarak Kırgız çadırını andırması, bu eserin mimarının Horasan erenleriyle Anadolu'ya gelmiş Orta Asyalı bir Türk olabileceğini akla getirmektedir. Türbenin yanında Âşık Paşa ailesinden bazı kişilerin de mezarları bulunuyordu. Bunlardan birinin Âşık Paşa'nın babası Muhlis Paşa'nın bir hanımına ait olduğu ileri sürülmüş, bu mezara ait kırık ve eksik bir halde bulunan taş müzeye kaldırılmıştır. Yine türbenin dışındaki başka bir taşın da Âşık Paşa'nın oğlu Can'a ait olduğu ileri sürülmekte ise de buradaki tarihi 4 Şevval 764 (17 Temmuz 1363) olarak okuyanlar olduğu gibi tarihin 964 (1557) olduğu da H. Baki Kunter tarafından ileri sürülmektedir. Kitâbede Can b. Âşık Paşa adı okunduğuna göre ikinci görüşe katılmak zordur. Burada ayrıca Âşık Paşa'nın zevcesi Hâce Hatun'a ait olduğu iddia edilen bir mezar taşı daha görülmüştür. Anadolu Türklüğü bakımından çok değerli olan Âşık Paşa Türbesi ve çevresi uzun süre bakımsız kalmış ve etrafındaki hazîre geniş ölçüde tahribe uğramıştır. Türbe 1935'te ufak bir tamir görmüştür.

Bazı vakıf kayıtlarından Kırşehir'de Âşık Paşa adına bir de zâviye olduğu anlaşılmaktadır. Halkın büyük saygı gösterdiği erenlerin türbeleri yanında zâviyeler kurulduğu düşünülecek olursa bu tesisin türbe yakınında bulunması gerekir. Ancak bugün çevrede bu hususu destekleyecek herhangi bir iz yoktur. C. Hakkı Tarım daha aşağıda mahalle içindeki bazı işlenmiş kalıntıların zâviyeye ait olabileceğini yazmaktadır.

Âşık Paşa Türbesi'nin yan cephesi şehre bakacak bir biçimde yamaca yerleştirilmiştir. Tamamen mermerden olan yapının ön mekânını teşkil eden giriş holüne bu yan cephedeki süslü bir kapıdan girilir. Bu mekânın yan tarafından bulunan bir kapı, kubbeli esas türbeye geçişi sağlamaktadır. Türbe, her bir kenarı 5.35 m. ölçüsünde bir kareden ibarettir. Âşık Paşa'nın sandukası tam ortada değil giriş duvarının yanındadır. Türbenin altında bir mezar odası olması gerekirse de bu husus araştırılma-

mıştır. Sekiz köşeli olarak yapılan sağır kubbe de mermerden olup burada çok eski bir Asya geleneğine uyularak bindirme tekniği kullanılmıştır. Türbe mekânının dört köşesine yerleştirilen dört sütun üstüne dört kemer atılmış, bunların arasındaki pandantiflerle sekiz dilimli kubbeye geçiş sağlanmıştır.

Türbenin içinde bulunması muhtemel hiçbir tezyinat günümüze gelmemiştir. Dışta ise üç cephenin son derece sade olmasına karşılık şehre bakan güney cephesi ve bilhassa buradaki giriş itina ile süslenmiştir. Cephenin kenarında bulunan taçkapının üst kısmı bir zencerek motifi ile bezenmiş, bunun içine sivri kemerli bir niş oyulmuştur. Nişin yarım kubbesi dilimli olarak işlenmiştir. Bu nişin alt kısmında yayvan kemerli esas giriş bulunur. Cephelerin ortasındaki pencereler ise birer sivri kemer içinde açılmıştır. Esas türbe binasının dışında mahya hattı profilili bir silme ile belirtilmiştir. Güney cephede tam ortada bu silme dikdörtgen bir çerçeve meydana getirmekte olup bunun içinde kitâbe bulunmaktadır. 1965 yılında Kırşehir'de yaptığımız incelemeler sırasında Âşık Paşa Türbesi'nin ön mekânında yere döşenmiş iki parça halinde mermer bir levha bulmuştuk. Yere saplanacağı kısmı işlenmeden bırakıldığına göre herhalde bir mezar taşı olan bu levhanın üst kısmında rûmî motiflerle bezenmiş bir madalyon, alt bölümünde ise bir pars veya dişi arslan resmi görülmüyordu.

Âşık Paşa Türbesi, simetriden kaçınan çok değişik bir mimari anlayışın eseridir. Orta Asya eski Türk geleneklerine bağlı özellikleriyle Anadolu'da İslâm-Türk yapı sanatının değerli bir örneğidir. Değişik plan düzeni, ölçülü fakat zarif süslemesi ile içinde yatan büyük Türk mutasavvıf ve Anadolu Türk edebiyatının kurucularından biri olan Âşık Paşa'nın şanına uygun bir mahfaza teşkil etmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir Tarihi Üzerinde Araştırmalar*, Kırşehir 1938, I, 86-89; a.mlf., *Tarihte Kırşehri-Gülşehri*, İstanbul 1948, s. 29-30; Semavi Eyice, "Kırşehir'de H. 709 (1310) Tarihli Tasvirli Bir Türk Mezartaşı", *Reşid Rahmeti Arat İçin*, Ankara 1966, s. 215-216; Gordlevskij, "Kırşehir'de Âşık Paşa'ya Ait Bir Hâtıra", *Comptes-Rendus de l'Académie des Sciences de l'URSS*, I, Moskva 1927, s. 25-28; A. Saim Ülgen, "Kırşehir'de Türk Eserleri", *VD*, II (1942), s. 258-260; H. Baki Kunter, "Kitâbelerimiz", a.e., II (1942), s. 436; M. Fuad Köprülü, "Âşık Paşa", *İA*, I, 703.

SEMAVİ EYİCE

Âşık Paşa Türbesi ve türbenin 733 (1332) tarihli inşa kitâbedi - Kırşehir

